

ครูยุคใหม่กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (New Generation Teachers to Educational Quality Development)

สมถวิล ฤกษ์งาม¹, วิชัย แหวนเพชร^{2*}

Somtawin Roekngam, Wichai Vanpetch

¹ โรงเรียนวัดสระบัว สังกัดกรุงเทพมหานคร

² มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จ. นครศรีธรรมราช

¹ Director of Wat Sra Bua School under the Bangkok Metropolitan Administration.

² Chairman of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, NakhonSi Thammarat Province

*Corresponding author email: wichai11.va@gmail.com

Received 22 Jul 2025 Revised 22 Oct 2025 Accepted 04 Nov 2025

บทคัดย่อ

ในศตวรรษที่ 21 ระบบการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูยุคใหม่จึงต้องปรับตัวให้ทันต่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน บทความนี้มุ่งเน้นศึกษาบทบาทของครูยุคใหม่ในด้านการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการเป็นผู้นำทางวิชาการที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียน ผลการศึกษาพบว่าครูยุคใหม่จำเป็นต้องมีทักษะด้านดิจิทัล ความสามารถในการสอนแบบ Active Learning และการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้ครูพัฒนาองค์ความรู้และทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ระบบการศึกษามีคุณภาพสูงขึ้น และตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ : ครูยุคใหม่, คุณภาพการศึกษา, เทคโนโลยีการศึกษา, การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, Active Learning

Abstract

In the 21st century, the education system is changing rapidly,. Modern teachers must adapt to technology and educational innovations to enhance the quality of student learning. This article focuses on studying the roles of modern teachers in developing 21st-century skills, using digital technology to promote teaching and learning, and being academic leaders who can inspire students. The study found that modern teachers need to have digital skills, the ability to teach through Active Learning, and to develop students' competencies in creative thinking and effective problem-solving. Encouraging teachers to continuously develop new knowledge and skills will help improve the education system's quality and meet the needs of society in the current era.

Keywords : New era teachers, education quality, educational technology, 21st century learning, Active Learning

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัลส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก ครูไม่ใช่เพียงผู้ถ่ายทอดความรู้แต่ต้องเป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ครูยุคใหม่จึงต้องมีบทบาทที่หลากหลาย เช่น การเป็นโค้ช การเป็นนักนวัตกรรม และการเป็นผู้นำทางการศึกษา บทความนี้มุ่งเน้นศึกษาว่า ครูยุคใหม่ควรมีคุณลักษณะและทักษะใดบ้างรวมถึงแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของโลกปัจจุบัน

เนื้อหาสาระ

บทบาทของครูยุคใหม่

1. ครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator)

ครูไม่ได้เป็นเพียงผู้ให้ความรู้แต่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยเน้นการกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม ค้นคว้าด้วยตนเอง และใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหา ครูต้องสนับสนุนให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

2. ครูในฐานะนักนวัตกรรมทางการศึกษา (Educational Innovator)

ครูต้องมีความคิดสร้างสรรค์และพร้อมปรับใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ ที่ทันสมัย เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เกมเพื่อการเรียนรู้ หรือการเรียนรู้แบบ Project-based Learning (PBL) เพื่อให้การเรียนรู้สนุกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ครูในฐานะนักพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Skill Developer)

ครูต้องช่วยนักเรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็น เช่น Critical Thinking, Creativity, Collaboration และ Communication นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมทักษะดิจิทัล (Digital Literacy) และทักษะการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ

การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เทคโนโลยีช่วยให้การเรียนรู้มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา และเครื่องมือดิจิทัลในการประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะที่รวดเร็ว (วัชรภรณ์ สินธุเสก (2563).) มีรายละเอียดดังนี้

1. บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลในห้องเรียน

เทคโนโลยีช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักเรียน เช่น การใช้กระดานอัจฉริยะ (Smart Board) การเรียนรู้ผ่านวิดีโอ หรือการใช้เกมเพื่อการศึกษา (Gamification) นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน (Personalized Learning)

2. การใช้ AI และแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

AI สามารถช่วยปรับแต่งบทเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน และแพลตฟอร์มออนไลน์ช่วยให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา เช่น Google Classroom, Khan Academy, และ Coursera

3. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลและ E-Learning

ครูสามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เข้าถึงง่าย เช่น วิดีโอการสอน สไลด์การเรียนรู้ หรือคอร์สออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวทางการพัฒนาครูยุคใหม่

1. การอบรมและพัฒนาทักษะครู

การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะของครูต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เช่น การอบรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา การจัดการห้องเรียนแบบใหม่ และการใช้สื่อดิจิทัลในการสอน และการเรียนรู้จิตวิทยาการเป็นมนุษย์เพื่อความเข้าใจและเข้าถึงผู้เรียนแต่ละช่วงวัย แห่งการเรียนรู้เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงวิถีผู้เรียนยุคดิจิทัล

2. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community - PLC)

PLC เป็นแนวทางที่ช่วยให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีร่วมกัน เพื่อพัฒนาการสอนและคุณภาพการศึกษาโดยรวม และร่วมกันเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และพัฒนาความเป็นวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

3. การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

ครูควรมีส่วนร่วมในการวิจัยเพื่อพัฒนาวิธีการสอนและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลกระทบของครูยุคใหม่ต่อคุณภาพการศึกษา

1. การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน

เมื่อครูใช้เทคนิคการสอนที่ทันสมัยและเทคโนโลยีในการเรียนรู้ นักเรียนจะมีความกระตือรือร้นและสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การพัฒนาทักษะสำคัญของผู้เรียน

เช่น Critical Thinking, Creativity, Collaboration, เมื่อครูใช้เทคนิคการสอนที่ทันสมัยและเทคโนโลยีในการเรียนรู้ นักเรียนจะมีความกระตือรือร้นและสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น Communication

3. ความท้าทายและแนวทางแก้ไขในการพัฒนาครูยุคใหม่

ความท้าทายคือ: ขาดการอบรมที่เหมาะสม ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงจากครูบางกลุ่ม แนวทางแก้ไขคือ: จัดให้มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีในห้องเรียน และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง ครูยุคใหม่ต้องเป็นมากกว่าผู้สอน แต่ต้องเป็นนักสร้างสรรค์ นักพัฒนา และผู้นำทางการศึกษา เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับโลกอนาคตที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

แนวคิดของหลักสูตรผลิตครูยุคใหม่

หลักสูตรผลิตครูยุคใหม่ควรตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมีแนวคิดสำคัญ ดังนี้:

1. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Approach)

1.1 สร้างครูที่สามารถออกแบบการเรียนรู้การสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคล

1.2 ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning)

1.3 ใช้กระบวนการโค้ชชิ่ง (Coaching) และการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

1.4 ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล

2. การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy Integration)

2.1 พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสอน (EdTech) เช่น การใช้ AI, VR, และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์

2.2 สร้างความสามารถในการประเมินและคัดกรองข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning)

3. การพัฒนาทักษะอนาคต (Future Skills Development)

3.1 มุ่งเน้นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking), การแก้ปัญหา (Problem Solving), การทำงานเป็นทีม (Collaboration)

3.2 ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และความสามารถในการปรับตัว (Adaptability)

3.3 บูรณาการทักษะชีวิต (Life Skills) เช่น การบริหารจัดการอารมณ์ (Emotional Intelligence)

4. การสอนเพื่อความหลากหลายและความเสมอภาค (Diversity & Inclusion)

4.1 พัฒนาความเข้าใจและความตระหนักรู้ในความหลากหลายของวัฒนธรรม ศาสนา และวิถีชีวิต

4.2 ออกแบบการเรียนการสอนที่ครอบคลุม (Inclusive Education) สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4.3 สร้างครูที่มีทัศนคติเปิดกว้างและตระหนักถึงความเท่าเทียมในห้องเรียน

5. การวิจัยและนวัตกรรมการศึกษา (Research & Innovation in Education)

5.1 ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เพื่อพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง

5.2 บูรณาการนวัตกรรมการศึกษาใหม่ ๆ เช่น STEM/STEAM, PBL (Project-Based Learning)

5.3 พัฒนาความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ (Learning Assessment) อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การเป็นครูมืออาชีพ (Professionalism & Ethics)

6.1 สร้างความเข้าใจในจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher Ethics) และยอมรับผิดชอบต่อสังคม

6.2 สนับสนุนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Lifelong Learning)

6.3 เน้นการเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ในโรงเรียนและชุมชน

สรุป: หลักสูตรผลิตครูยุคใหม่ควรมุ่งเน้นการสร้างครูที่มีความสามารถรอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ ทักษะเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และคุณธรรม เพื่อให้พร้อมรับมือกับความท้าทายในโลกยุคดิจิทัลและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

คุณลักษณะของครูยุคใหม่ควรเป็นอย่างไร

ครูยุคใหม่ควรมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำทางการเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พอสรุปคุณลักษณะของครูยุคใหม่ได้ดังนี้

1. เป็นผู้นำทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Learning Facilitator)

ไม่ใช่แค่ "ผู้สอน" แต่เป็น "ผู้อำนวยความสะดวก" ในการเรียนรู้ แต่กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการคิดวิเคราะห์และตั้งคำถาม และเป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ทักษะด้านเทคโนโลยี (Tech-Savvy Teacher)

สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลและสื่อออนไลน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้ และเข้าใจการใช้ AI, VR, AR, และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ต่าง ๆ

3. ยืดหยุ่นและปรับตัวได้ (Adaptable & Flexible)

เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและสามารถปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และพร้อมรับมือกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ แนวโน้มทางการศึกษา และปรับกระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้ทันกับผู้เรียนยุคดิจิทัล

4. มีทักษะการสื่อสารที่ดี (Effective Communicator)

สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และสร้างแรงบันดาลใจ และฟังความคิดเห็นของผู้เรียนและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในห้องเรียน

5. เป็นนักคิดเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creative & Innovative Thinker)

คิดค้นวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่ช่วยให้การเรียนรู้สนุกสนานและมีประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ (Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006).)

6. มีทักษะการบริหารจัดการห้องเรียน (Classroom Management Skills)

สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีและมีระเบียบวินัย และใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและสนุกกับการเรียน

7. เป็นนักเรียนรู้อยู่ตลอดชีวิต (Lifelong Learner)

ไม่หยุดพัฒนาตัวเอง ค้นคว้าและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ พร้อมเปิดรับความเห็นต่างและสะท้อนการทำงาน จากเพื่อนร่วมงานและนักเรียนเพื่อปรับปรุงการสอน

8. มีจิตวิญญาณความเป็นครู (Passionate & Ethical Educator)

สอนด้วยใจรัก มีความอดทน และเอาใจใส่ผู้เรียน และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์และเป็นแบบอย่างที่ดี

9. ส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills Advocate)

มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะที่จำเป็น เช่น การคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม และความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนมี Growth Mindset และพร้อมรับมือกับโลกที่เปลี่ยนแปลง

10. สร้างแรงบันดาลใจและความสุขในการเรียนรู้ (Inspirational & Motivating Teacher)

ทำให้การเรียนเป็นเรื่องสนุกและมีความหมาย และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนมีความฝันและกล้าที่จะเรียนรู้ครุยุคใหม่ไม่ใช่แค่ “ผู้สอน” แต่ต้องเป็น “ผู้นำทางการเรียนรู้” ที่พร้อมจะเติบโตไปพร้อมกับผู้เรียน

บทสรุป

ครูยุคใหม่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง โดยต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน และเป็นผู้นำทางการศึกษาเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียน การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ระบบการศึกษาสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การสนับสนุนให้ครูมีโอกาสพัฒนาทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องจึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในอนาคต ให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ปรับตัวเข้ากับทุกยุค ทุกสมัย รู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

Fullan, M. (2014). *The principal: Three keys to maximizing impact*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017–1054.

UNESCO. (2019). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. Paris: UNESCO.

วัชรภรณ์ สินธุเสก. (2563). การพัฒนาครูในยุคดิจิทัล: แนวโน้มและความท้าทาย. *วารสารการศึกษาปริทัศน์*, 34(1), 15–30.